

УДК 330.1: 335.01

Белялов Т.Е., д.е.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

В сучасних умовах, в період системної трансформації економіки та суспільства, що зумовлені військовими діями на території України, виникає необхідність у реформуванні системи освіти відповідно до нових викликів. Саме тому, у вітчизняних університетах розширюються цілі та збагачуються функції: вони не обмежуються вирішенням завдань забезпечення економіки висококваліфікованими фахівцями, а й направлені на активізацію діяльності у сфері досліджень та розробок щодо розвитку інноваційної діяльності закладів вищої освіти.

Основними викликами у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності ЗВО повинні стати ініціативи у напрямках безпеки; гуманітарної та соціальної підтримки; інноваційної медицини; відновлення економіки, підтримки малого та середнього підприємництва; освіти; відбудови інфраструктури; культури.

Проте, не дивлячись на те, що основною проблемою у проведенні наукових досліджень є окупація наукових установ та закладів освіти російськими загарбниками, тимчасове переміщення науковців, обмежений доступ до обладнання, втрата наукової інформації тощо, головним завданням університетів є продовження освітнього процесу та зосередження на дослідженнях і розробках, які пов'язані з обороноздатністю та безпекою держави та відновленням України.

В цих умовах, під «ноюю» – «підприємницькою» організацією, стосовно університету, як правило, розуміється:

- 1) організація, що базується у своїй діяльності на інновації, здатна працювати в умовах ризику та динамічного попиту;
- 2) економічно ефективна організація, що займається прибутковою діяльністю та спирається, насамперед, на власні можливості;
- 3) ліберальна організація з гнучкою мережевою побудовою;
- 4) організація, в якій ключовими факторами є люди, групи та їхня компетентність, де робота людей заснована на балансі вигоди та ризику;
- 5) організація, яка повернена особою до споживача та дозволяє своєчасно та гнучко реагувати на зміну його вимог.

Створення інноваційного підприємництва в закладах вищої освіти сприяє розвитку тих напрямків діяльності, які можуть принести результат у вигляді:

- нового продукту, затребуваного ринком;
- нової технології, можливої для промислового застосування;
- нової форми (механізму) навчання, здатної покращити характеристики реального процесу навчання;
- нового об'єкта інтелектуальної власності, для укладання ліцензійної угоди;
- нового інноваційного підприємства.

Виходячи з вищевикладеного, визначимо етапи створення інноваційного підприємництва в закладах вищої освіти:

Етап 1. Створення підрозділу для генерації, реалізації та пошуку нових ідей;

Етап 2. Формування механізму для включення здобувачів вищої освіти у процес пошуку та генерації ідей (наприклад, створення молодіжних інноваційно-освітніх центрів, проведення науково-методичних семінарів та

круглих столів, спрямованих на обговорення питань створення результатів інноваційної діяльності);

Етап 3. Створення механізмів мотивації співробітників університету для пошуку та генерації ідей;

Етап 4. Формування багаторівневої системи навчання основ інноваційного менеджменту для здобувачів вищої освіти на всіх рівнях;

Етап 5. Формування та підтримка в актуальному стані інформаційного середовища, що сприяє інноваційній діяльності ЗВО;

Етап 6. Формування механізму експертної оцінки ідей, у т.ч. із залученням зовнішніх експертів;

Етап 7. Створення умов для реалізації перспективних ідей.

Запропонований процес з створення структури інноваційного підприємства університету, заснована на класичних етапах інноваційного процесу та дозволяє кожному ЗВО на системній основі сконструювати свої (з урахуванням специфіки) нормативні та функціональні бази інноваційно-підприємницької діяльності, а також організувати взаємодію елементів інноваційної інфраструктури, що націлені на послідовну підтримку інновації від її народження до впровадження в реальну економіку.

Розвиток інноваційної складової функціонування підприємницького університету передбачає інноваційне впровадження високих технологій і виведення їх на ринки, тобто здійснення технологічного трансферу за допомогою: «ноу-хау»; лізингу; заключенню договорів з приводу копірайт; франчайзингу; венчурних компаній; шляхом створення малих наукомістких підприємств (стартап, спін-офф та спін-аут компаній); отримання ліцензій на технології; обміну інформацією про науково-технічні розробки між інноваційними центрами; просування нових технологій; технологічної кооперації; передачі результатів наукових досліджень у промисловий сектор; надання наукомістких послуг.

Все це має привести до кількісного і якісного зростання рівня наукових досліджень; приросту кількості конкурентоспроможної продукції на ринку за рахунок використання інноваційних продуктів та послуг; пожвавленню ринку та зростанню інвестиційної активності, зокрема в умовах відновлення України в післявійськовий період.

Література

1. Белялов Т.Е. Сучасні тенденції розвитку підприємницького університету. Сучасні проблеми економічного розвитку України: колективна монографія/ за ред. О.В. Ольшанської, А.О. Мельник, Т.Є. Воронкової. Київ: ТОВ «ДКС центр», 2018.С.164-174.

УДК 330

Hnatenko Iryna

Doctor of Science in Economics, Professor

Kyiv National University of Technologies and Design,

Zos-Kior Mykola

Doctor of Science in Economics, Professor

Poltava State Agrarian University, Poltava

ENSURING FOOD SECURITY OF THE WORLD: CONSEQUENCES OF THE WAR IN UKRAINE

The war of barbaric Russia against our country has brought many troubles, including the destruction of food security of all humanity. UNIAN understood what problems other countries have already raised, and how Ukrainian farmers and the world can counteract the real prospect of starvation of millions of people. For the fourth month in a row, our soldiers have been steadfastly defending the Motherland,